

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók, valamint Grill Károly pesti, s Nagel és Wischnú budai könyvnyomdájánál:

Uj magyar-francia és francia-magyar

SZÓTÁR,

a legujabb kútfők szerint szerkesztve. Harmadik tetemesen javított és bővített kiadás.

Első kötet: Francia—magyar rész.

MOLÉ szótára után szerkesztve.

Kis nyolczadrét (415 lap.) Fűzve 1 ft. 60 kr.

Második kötet: Magyar—francia rész.

Irtá BABOS KÁLMÁN.

Kis nyolczadrét. (515 lap.) Fűzve 1 ft. 60 kr.

IRÁLYTAN.

Különös tekintettel

a megyetemi, kereskedelmi s reáltanodai ifjúság szükségleteire.

A legtekintélyesebb bel- és külföldi munkák nyomán.

MACHIK JÓZSEF,

a budai József-műegyetemnél a magyar nyelv és irodalom tanára.

Első füzet: Átalános és különös rész.

Nyolczadrét. (208 lap.) Ára 60 kr.

Második füzet: Kereskedelmi irány.

(308 lap.) Ára 1 ft.

Minden hamisítások ellen tiltakozunk, s az üvegek körülírását szives figyelembe venni kérjük.

Az általános kedvelt s orvosilag jóváhagyott s megvizsgált

stájer növénynedv

mell- és tüdőbetegék számára.

Egy üveg ára 88 krajczár ausztriai érték.

Engelhofer izom- és idegessentiája.

Egy üveg ára 1 forint ausztr. érték.

Dr. Krombholz gyomor-liqueurje.

Egy üveg ára 52 krajczár ausztr. érték.

Dr. Brunn szájvize (Stomaticon).

Egy üveg ára 88 krajczár ausztr. érték.

Folyvást egészen friss és legjobb minőségben kaphatók:

Török József, gyógyszerész király-utca 7-ik szám alatt, — Ebenführer A., Gyndele G., Gindrich J., Hausner F. L., Höfler unokái, Kindl és Fröhwrth, Köhler E., König N., Oszeckzy és Schiesler, Reitszmar Ferencz, Szemes Eduárd, Tobisch C., Tunner J., Vághy K., Weiss Fl. uraknál. Bakacs Lajos udvari gyógyszerész, Boór C., Brunner G. F., Steden J., Prohászka és Schwarzmayr uraknál.

A valódi stájer növénynedv egyedüli készítője Purgleitner J. Gréczenben kéri, hogy készítménye a kereskedésben ugyanezen nevet az alatt előforduló gyártmányokkal fel ne cseréltesék. — Továbbá:

- Alsó-Lendván: Kiss A. Aradon: Tones és Freiberger. Aszódon: Hannisch A. Apatinban: Wény M., Weidinger S. Aranyos-Maróthon: Samassa J. B. Almáson: Beck K. Baanban: Sabinnosky J. Baján: Stora K. és Dietzl és Michitsch St., Herzfeld fia. Beregszászon: Buzáth gy. Berettyó-Ujfaluiban: Savretti J. gysz. Bezdán: Schulz E. J. Beszterce-Bányán: Sztraka S. Beszterczen: Kelp és társai, Dietrich és Fleischer. Bialán: Knaus J. Bonyhádon: Beck J., Schanta J. B. Gyarmaton: Sippler testvérek. Brassóban: Jekelius gyógyszerész. Csaczen: Eichwald M. Debreczenben: Rothschnock Kolbenberger E., Nemetz J., Czanak J., Papp G., Borsosy. Deesen: Szathmáry K. Déván: Buchler A., Ötvös. Diakovárt: Bosniakovich. D.-Földvárt: Timmer K. Esztergomban: Bierbrauer. Egerben: Wessely gysz. Eperjesen: Zsembery J., Papp G. S. Eszéken: Deszathy S., Argrovich G. és Károlyovich gyógyszerész. Felegyházán: Hunyady I. Fiumében: Rigotti. Fogarason: Schranz G. Fehértéplomban: Joannovics és Boschits. Fehértéplomb (Bánáiban): Schmidt G. Fehértéplomb (Erdélyben): Barbulovics D. Galanthán: Wallandt Tód. Gyöngyösön: Kocziánovich. Gyulan: Császár K. Győrött: Hergessell A. Hadersdorfban: Martinides. Hradison: Beitl J., Grigar F. Hódgyészen: Rausz St. özv. Hollitsen: Mühlbauer. Hold-Mező-Vasarhelyen: Wagner.

A stájer növénynedv fehér üvegekben árultatik, s felül kupalakban végződik, s ölemekkel, melyen (valamint az üvegekben) „Apothek zum Hirschen in Gratz“ és J. P. A. nyomat szemléltető, jól elzárva, — különben függvényekkel s a készítő saját neve aláírásával vannak ellátva.

11-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Pest, márczius 12-én 1865.

Előzetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokkál illetleg, 1865. november 1-től kezdve: Egy, négyezer használt petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba. háromsor- vagy többesíri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre néve kiadó-hivatalunk számára hirdetőmegeket elfogad. Hamburg és Altonában: Haasensteln és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és aeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pestben: a kertész-gazdászati ügynökség is. Józsefstr. 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ugr.

Bél Mátyás.

(1684—1749.)

Hazánk leg tudósabb férfainak egyikét mutatjuk be ez arcképbén és a jelen sorokban; mondhatni, azon férfit, ki korát sok tekintetben megelőzte. Vagy ki foglalatokodott nálunk másfél század előtt a magyar irodalom történetével Bél Mátyáson, a szegény lelkészen kívül? És ki az ő uttorése után is, egész a legujabb korig? Egyaránt jeles volt ő, mint történettudós és mint nyelvész, — saját vallása és egyháza iránti nem kevésbé nagy érdemeit és szenvedéseit nem is említve — méltán megérdemli tehát, hogy a közzjóra fordított e munkás élettel egy kissé megismerkedjünk.

székei, de ártatlansága kiderülvén, szabadon bocsáttatott. Azonban a vártemplom elvétele s az ellene emelt vádak itteni tartózkodását nem mutatván tanácsosnak, még azon évben (1714) szivesen fogadta a pozsonyi egyház meghívását az ottani főiskolai igazgatóságra. Székfoglaló beszédében „de ludo bene ac prudenter instituendo aperundoque“ értekezett. Két év múlva Selmecz ohajtotta őt első német lelkésznek megnyerni; minthogy azonban a pozsonyi egyház is, valamely lelkesi állomás megürülése esetére, hasonló ajánlattal tisztelte meg, ott maradt. És 1719-ben csakugyan pozsonyi lelkész lett, mely hivatalában 30 évig áldásdusan működött, míg 1749. aug. 29-én, 65 éves korában meghalt.

Hoványi ekkép jellemzi őt: „Középtermet, kissé vékony test, de munkaviselésre elég erős, hosszukás arc, széles homlok, sas orr, kellemes hang, éles szem. Lelkületére nézve pedig tiszta, a legszelidebb erkölcsi, szerencsében nyájasság, borsalornál állhatatosság volt rajta látható.“ Erdemeit a külföld is elismerte és méltányolta; mert London, Berlin, Olmütz a tudományok társaságába tiszteletbeli tagul választá. Moser János, Jakab és Buderus Kereszt. Gottlieb pedig az általok irt tudósok életrajz-gyűjteményében igen hízegőleg emlékeznek meg Béliünkéről. Farkas György következő évszert irta halálára:

BÉL MÁTYÁS. (Kupecky egykoru rézmetszvénye után.)

Született Bél Mátyás 1684. márcz. 24. Ocsován, Zólyommegyében, szegény, de tisztességes szülöktől, kiktől első oktatást is nyert. Ezek serdülő korában látván kitünő tehetségeit, mások okos tanácsára tudományos pályára szánták, s előjáróban is Losoncra küldték, hol Bulyovszky Ferencz tanintézetet állított volt nemes ifjak számára. Itteni tanulása alatt szüleit a halál elragadván, ezután sok kellemetlenséggel kellett küzdenie. Tanulását Kálnón folytatván, itt betegsége kényserítet szülőhelyére visszatérni. Felgyógyulván, két évig Alsó-Sztrégován tanult, honnan 11 éves korában Besztercebányára ment, s ott másfél évet töltött.

Ekkor a pozsonyi főiskola tanítványa lett, honnan 1700-ban a magyar nyelv kedveért Veszprémbe, innen egy év múlva Pápára, később ismét Besztercebányára költözött. Ez utóbbi helyen a jeles Burius és Pilárik János vezetése alatt valamint általában a tudományokban, ugy különösen a keleti nyelvekben kitünő előmenetelt tett.

Mi csak a hazai történelemre és földleírásra vonatkozókat említjük meg llyenek: De vetera litteratura hunno-scythica. Lipse 1718. Ebben azt bizonyítja, hogy a hunoknak és a magyaroknak, midőn e hazába jöttek, saját, a többi európaiktól el-

talra Pilárik István, selmecki lelkész és superintendens által fölavatva. Nemsokára rendes lelkésznek választatott, megtartván a mellett az iskolai igazgatóságot. Midőn pedig a besztercebányai evangélikusoktól a templomot elvették, egyedül az utóbbi hivatal viselte. Heister előtt őt is bevádolták ellen-

Midőn 1704-ben Besztercebányát Rákóczy hadai elfoglalták, tanulmányai befejezése végett Németországba, névszerint Halleba ment. — A bölcsészetben, hittanban, egyháztörténetben s a héber és görög nyelv-

talra Pilárik István, selmecki lelkész és superintendens által fölavatva. Nemsokára rendes lelkésznek választatott, megtartván a mellett az iskolai igazgatóságot. Midőn pedig a besztercebányai evangélikusoktól a templomot elvették, egyedül az utóbbi hivatal viselte. Heister előtt őt is bevádolták ellen-

Advertisement for 'Már csak rövid ideig tart' (Now only for a short time) featuring 'végképeni eladása' (final sale) of a 'vásznon' (silk) with '35-40% elengedéssel' (35-40% discount). It lists various types of silk and their prices, and mentions 'An den Leinenwaaren-Ausverkauf, Freieung. Bank-Bazar, neben dem graflich Harrach'schen Palais in Wien.' (969 (5-6))

Advertisement for 'Valódi ó JAMAICA-RHUMOK' (Real Jamaica Rum) by 'Fuchs Gusztáv és társánál' (Fuchs Gustav and company). It describes the rum as having the highest quality and being available in Pest, Dorottya-utca. (960 (2-6))

térő betűik voltak, melyekkel, keleti szokás szerint, jobbról balfelé írtak.

Hungariae antiquae et novae prodromus. Norimb. 1723.

Adparatus ad historiam Hungariae. Posony 1735. Több történelmi becses munkákat foglal magában péld. Oláh Miklós Hungáriáját, Calanus Atilláját stb.

Compendium Hungariae geographicum. 4-ik kiadás Posony 1792.

Legnevezetesebb munkája: *Notitia Hungariae novae historico-geographica.* Bécs 1735—1742. négy vastag kötet képekkel és földabroszokkal, ajánlva III. Károly királynak és Mária Terézia királynőnek. Magában foglalja: Posony, Thuróc, Zólyom, Liptó, Pest-Pilis és Solt, Nógrád, Bars, Nyitra és Hont megyék kimerítő leírását. A többi megye leírása is meg volt nála kéziratban, de annak kiadásában megakadályozta a halál. A kéziratokat Batthyányi primás vette meg az övezgytől s azok állítólag most is az esztergomi könyvtárban őriztetnek.

Vége — mellőzve a többieket, — megemlítjük még magyar nyelvűt, mely Posonyban 1728. következő cím alatt jelent meg: „*Der ungarische Sprachmeister, oder kurze Anweisung zu der edlen ungarischen Sprache.*“

A XVIII-ik század oly sok és jeles történetbuvárt adott hazánkknak, hogy azt hani, — akkor latin — irodalmunk szempontjából méltán a történetbuvárok századjának nevezhetjük.

Bél Mátyás, — lehet mondani, — a hazai történetírók uttörője volt. Ő nem írta meg ugyan hazánk rendszeres történelmét, de ahhoz szolgáló, oly maradandó becsű okmányokat adott ki, hogy ki a honi történelem írására adja magát, az az ő munkáit nem nélkülözheti. Bámulatra ragadja az embert azon tevékenység, melyet, a posonyi tanársággal és lelkeszéssel járt sok elfoglaltatása mellett is, e téren kifejtett; azon hangyaszorgalom, melyvel a hazai történelemre vonatkozó okmányokat kutatva és gyűjtötte; azon buzgóság, melyvel a jelesebb elméket a vele való összeműködésre serkenteni tudta. Neki a birodalom minden vidékén voltak levelezői és munkatársai, például: Késmárkon Buchholtz, Bohus, és Milleter, Iglón Jóni, Komáromban Neuhold, Nógrádban Mikovini, Gömörben Bácsmegeyi, Bécsben Schwandner. Erdemeit méltányolta a haza és a külföld. III. Károly király nemzeti oklevéllel tisztelte meg; az olmtúzi, berlini és londoni tudósársaságok tiszt. tagjukul választották.

Fia volt Bél Károly András lipcei tanár, az „*Acta eruditiorum*“ szerkesztője, s számtalan apróbb történelmi értekezés szerzője; unokája pedig Schröckh Mátyás, vitenbergai tanár és a legjelesebb németi történetírók egyike. Ezek ketten, mint egy láng a másikon, az ő lelkén gyultak meg.

Sírja helyét aligha sikeretlenül nem keresnők Pozsonyban; azonban emlékezte márvány nélkül is fenmarad munkáiban. Arcképét az egykoru híres Kupeczky rézmet-szete után közöljük.

Sz. & H.

Magyar-tót népdalok.

Fordítá Lehoczky Tivadár. *)

I.
Nagy ütközet történt
István idejében,
Párja nem lesz többé
Soha ez életben.
Történt ez ütközet
Magyarország földén,
A vad pogányokkal
Tótok megütkezvén.

E csata vivatott
Ős Esztergam mellett,
A Garam fél medrét
Piros vér festé meg.
Piros vér folydogált
A szöke Dunába:
Az átkozott pogányt
A keresztyén vágta.

*) Mutatványul munkában levő gyűjteményemből.

II.
HejBelgrád,hejBelgrád,
Török erőssége;
Nem egy bús anyának
Porlik ott reménye.

III.
Völgy ölén a szellő
Csendesen lengedez,
Az én ifju korom
Perezenként tünedez.
Viruló életem

IV.
Savanyu, savanyu, savanyuvizecske,
Megtájul a fejem, ha izom belőle.
Megtájul a fejem és a szívem fele,
Miattad lelkecském, szép, kis hamvas gerle!
Sebes patak ömlik Besztercezbányánál,
Hogy nem kellek neki, megvállá a kis lány;
Ha nem kellek neki, maradjon magának,
Találók még egy mást, kedvemre valónak.

V.
Fakó az én lovam,
Büszkén hordoz engem;
Erdőn, völgyeken át
Jéghideg dereken.

Volt nekem, mint a láng,
Oly meleg szeretőm:
De megcsalt, a szívét
Verje meg teremtőm!

VI.
A patakban, a folyamban
Uszkal ludserg,
Vedd kedvesem karabélyod,
Lőj nekem egyet.

Én szegényeket nem bántom,
Hisz jól ismerem;
Zsuzsikám libái azok
S ő a kedvesem!

VII.
Kis ágra szállt a legyeceke,
Lerázta a virágot;
Mért zártad el én előlem,
Kedvesem, a világot?

Én nem zártam el világot,
Te magad zártad azt el;
Én szabadon rendelkezem
Híven érző szívemmel.

Egynek tártam fel keblemet,
Másik ezen kesergette;
Harmadik majd belehalt s így
Kinek tegyek eleget?

Negyedik ül asztal megett,
Mint a rózsza bimbaja:
Ha színt tőle megtagadnám,
Elfutna a világba!

VIII.
Eszik eső, esik
Harmat permetezik,
Hej a szerelemben,
Egy lányka se bizzék.

Én is bízam egyszer
Forró szerelmemben,
De hamar beláttam,
Hogyrászedett engem...

IX.
Széles az árok, sebes a patak
Itad meg, kis rózsám, a lovamat.
Biz én nem itatom,
Félek tőle nagyon.
Még én kicsi vagyok.

Szilaj a te lovad s engedetlen,
Patkóival megrughatna engem;
Tán fel se serdülnek,
Férjhez nem mehetnék,
Itt a szép hegyeken.

X.
A forrásnál állott,
Egy pávát itatott;
Kérlek, mondd meg csak, mondd,
Kedves kis galambom,
Ki leánya vagy te?

Én azt nem mondhatom,
Mert magam sem tudom,
Jőj el este hozzám,
Mégkérdem majd anyám,
S szívesen megmondom.

A jurátus-világból.

Novella.
Írta PÁLFFY ALBERT.
(Folytatás.)

VII.

A debreczeni diáknak, mint jurátusnak, szerencsése meg volt alapítva. Készülön nyugvó biztos pálya mosolygott feléje. Barátja kedvezéséből gondtalan napokat élt: volt csinos öltözéke, meglehetőes szállása, szájában finom szentandrászi szivar füstölgött. Két váltó krajczárba került darabja, s ez nagy luksusz volt azon időben, a midőn a piacon négy garason kelt a debreczeni dohány fontja, a szivar százát pedig, egy ezüst huszasért uton utfélen kinalgatók. A szép-utczai nagy ütközet megnyerését általában az ifju Szikra Pál lángeszének s vezéri számító tehetségének tulajdonították. Egy pár szemes táblabíró már tudakolni is kezdte: vajjon hol, melyik megyében fog letelepedni ezen nagybecsű talentum, mely mint kortesvezér, egykor csodákat fog végbeminni.

Különösen pedig a nemes ifjuság adá meg hódolatát a valódi érdemnek. Kezdte az ifju észrevenni, hogy népszerűsége a Pill-waxban óriási léptekkel halad előre; mindenki kereste barátságát és ismeretséget; ha a kávéházba lépett, mindenfelől hangosan üdvözölték; száz torokból hangzott feléje a „Szervusz Palkó!“ kiáltás; társai megelőzőleg álltak félre, hogy utat engedjenek a nap hősenek; rendszeren a kávéházi pénztár előtt álló mahagoni asztal mellett foglalt helyet; nevezetes népszerűség ő a haza területéből, mert itt főttek az ország számára a közvélemény nevű ételt; ha itt valami hír becsapott, olyan volt, mint csendes tóba vetett kő, mely felveri a habot, s a gyűrűket elhajítja a távol pontokig.

Hány ifju irigylette sorsát! Azonban úgy vagyunk e siralom völgyében, hogy a kiket a világ legboldogabb teremtményeknek tart, azok szívét már rájja valamely titkos bu, s nem engedí helyzete örömeit teli poharakkal szűcsölni. Épen ilyen állapotban fetrengett vitéz hazánkfia Szikra Pál uram, mert mielőtt vaktában neki rohang volna a dicsőség pályájának, már hordá keblében azon vérző sebet, mely mint terjedő mérég átutotta egész valóját.

A közönséges ember nyelvén ez annyit tett, hogy szegény Palkó nyakig esett a szerelem rabságába. A szöke, kékszemű Mácsi, a kivel az utóbbi nagy vacsora alatt alig szóltott egyet kettőt, de a ki érte oly édesdeden törte a magyar nyelvet, a midőn a szemközt ülökkel beszélgetett, elrabolta szívet. Nem első eset, hogy valaki tudtán kívül, ily rablás bűnét kövesse el.

Nemsokára még igaztöbbség megpróbáltatásokon kelle keresztülmennie. Egy szép reggel ugyanis találkozik barátjával, Sándorral, ki is így szól hozzá.

— Fiu! úgy veszem észre, nagyon öszre kezd fordulni az idő, maholnap vége a nyárnak. Mindjárt kilenczet ver az óra; indul a gözös; talán jó volna délig egy kis kirándulás a császárfürdőbe.

— Nem a legrosszabb gondolat: ha úgy tetszik, menjünk.

A kisebb fajta gözösök körülbelül ezen időben kezdtek meg járásukat a két főváros között. Az újság ingere sok embert csalt a földélzetre, azonban akkor még Pestnek nem

volt oly élvvágó közönsége, mint ma. Böven költők, tékozlók akkor is voltak elegendő, de a tömeg még nem esett így a könnyelműség rabigájába. A ki a reggelinél felváltatott egy huszast, még ebédelni is akart abból, a mit visszakapott. Még távol volt azon kór, melyben a hova csak nézünk, minden egy forintos bankjegyünkbe kerül. Ugyancsak szemet meresztettünk azon emberre, a ki a vendéglőben egy huszasból nem tudott megebédelni. Ugyan hol, és mit kelle a mai világban ennünk, ha harminczhárom krajczárnál többet nem akarnánk ebédünkre költeni? Bizonyára a mostani papirpénz okozta, hogy oly pazarlók és vesztegetők lettünk. Gyermekkorunkban, a gazdag emberekről szokták mondani: „Annyi pénze van, hogy akár kanállal egye az ezüstöt.“ Ez ma már megtörténik szegényebb embereken is. A pesti „vigardá“-ban ez idén egy forint volt az özpecsenye adagja, s nem volt a csonton több hus, mint a menyit, három ezüst huszas nyomna! Aztán maradjon pénzünk jó dolgokra, ha tiszta ezüst értékű pecsenyékét kell ennünk!

Épen harmadszor csegették, a midőn ifjaink a hajóra léptek. A gép fűtventett, a kerekék fogorni kezdtek, s a hajó megindult.

A két vidám fickó karofogva hatolt a hajó kormányára felé, nézegetvén jobbra és balra, nem találának-e véletlenül valamely cimborájokra?

Egyszerre Sándor urfi ajkai örömmosolyra nyilnak, Palkóban pedig megáll a lélekzet, elhalványul s csaknem ájultan rogy le.

Halberhuberné asszonyom ő nagysága (jobbban mondva: ő szélessége) ült a hajó szelét követő löczákon, mellette leányai; szemközt még más ismerősök is. Palkó oly zavarba jött, hogy kedve lett volna a Dunába ugrani, s átúszni a tulsó partra, azonban maga sem tudta, mint történt, barátja rántott egyet karján s mindketten a hölgyek közé telepedtek.

A dús gazdag asszonyom, mintha elpirult volna azon, hogy az ifjak őt ily szükségtelen pazarlón tetten kapják. Mindjárt megjegyezte, hogy ma szeptember tizenötödike, Hildegarde napja, s legidősb leányának neve napja levén, az innep tiszteletére rendezték ezen kis kirándulást. Sándor urfi hallotta is, nem is ezen melegséget, s aztán szíve király-néjához fordult, azon lénnyez, kinek nevét épen most hallottuk először, de a kinek éveit számát már annyiszor ismételtük, hogy a soknál is több lenne azt még egyszer emlékeztetnie hozni. Palkó, Mácsi kisasszony szomszédságába esett; gépileg hajtá meg magát; szivarát kivetette a háborgó habok közé, s husz évet szívesen oda adna életéből, ha eszébe jutna valami okos dolog, a miről beszélni kezdetne.

Nem így Sándor urfi, a ki sehol sem volt inkább otthon és elemében, mint a lágy selyem viganok tözsomszédságában.

Még el sem helyezkedett jóformán s már oda sugá bájos szomszédnőjének:

— Oh miért nincs ma az idei szeptember 15-ke helyett a három év múlva bekövetkező ápril 30-ka!

— És miért épen a nap, Herra von Karancsy? — kérde Hildegarde kisasszony.

— Szabad öszintén válaszolnom?

— Csak bátran uram; mindig nagyra becsültem az öszinteséget.

— Ha megengedi, azonnal elmondom, minő gondolat rohang meg azon pillanatban, a midőn nagysádat megláttam. Az jutott eszembe, ha ma már nagykoru volnék, s már vagy három ápril 30-ával idősebb lehetnék, aztán az a háromszáz ezer forintom, a mit

Korefka bátyám zsgugort számomra, itt volna egy rakásom, csupa ezrekben a kabátom zsebében, vagyonom felét azonnal oda nyomon a hajóskapitány markába.

— Oda adná a hajóskapitányknak?

— Igen. Azt mondanám neki: Itt van százötvenezer forint, az elég lesz önnek egész életére, a másik fele pedig maradjon nekem: hanem rögtön, minden tétova és meggondolás nélkül fordítsa meg a hajót, tüzeltesen a katlan megrepedéseig, fussunk, meneküljünk, szökjünk, és meg sem álljunk a török határokig, mert ime itt van velem szívem imádott anygala, a kit a szarnok szülék megtagadnak tőlem, de a ki nélkül nem élhetek, és a kit csak úgy tehetek sajátomná, ha elviszem, elrablom és elhurezolom oda, a hol engem senki sem ismer, tőlem számot nem kérnek, s életem minden percét egyedül azon lénynek szentelhetem, kit az örüléssig imádok.

Hildegarde kisasszony már ismerte az ifju tulságait, de az ily hirtelen fellobbanó szalmatűz egészen új volt előtte. A valómást komolyan nem vehette, de volt a leányban annyi hiúság is, hogy nem talált a szavakban teljes képtelenséget.

Annál inkább megbotránkozott a beszéd vakmerősége fölött egy ötven év körül járó széles állu, lapos orru, kis püfök ember, a ki szemközt a hölgyekkel egy odarántott tábori széken ült. Ezen atyánkfia oly mozdulatot tőn, mintha mellénye zsebéből a bicskát keresné elő, hogy azonnal felhasítsa vele a hasát az arcátlan tolakodónak.

Hildegarde kisasszonyon volt a sor, hogy közeléptével a fenyegető veszedelmet elhárítsa. És az ifju felé fordulva mondá:

— Azt hiszem, a Herr von Karancsy még nem ismeri ezen urat (megmondta a nevét is) kivel épen azon napon váltottunk gyűrűt, melyben kegyedhez és igen tisztelt barátjához szerény házuknál, szerencsénk volt.

— Ah! — válaszolt az ifju — ezen ur a kisasszony jegyese?

Többet nem tudott szólni. Ember még ily hirtelen nem zuhan le képzelt mennyországából. Szeme a határtalan távol felé meredt el, karjait egybefűzte, hátát a hajó karfájára támasztotta. Épen mint a ki várja, hogy mindjárt megüti a guta, vagy legalább elájul, s aztán ovatosságból úgy helyezkedik el, hogy hanyattesvén, agyon ne verje magát fetrengetésben.

Azonban a természetből sokkal nagyobb lelki és testi erővel volt megáldva, mint maga is hitte volna. Szörnyű csodálkozására, feje egyáltalában nem kezdett szédelegni, a görcsök rohamait sem érzék szíve gyökere körül szilaj játékra gyűlni, sőt felocsudván leveretségéből elég ereje volt, fejét balra, a mama felé fordítani, s kezével a pesti puszta partok felé mutatva, azon nemzetgazdászati fejtegetésbe bocsátkozott, hogy Pest városa, ha jó idők járnak rá, Londonná, Párisá akarna magát kinőni, ezer évig sem szenvedhet a szükséges tér hiányában, míg felépül Soroksártól Újpestig, vagy épen Dömsödtől Váczig.

A hölgyrablási merénylet, a kapitány megvesztegetése, s a gözhajónak Belgrád felé fordítása által nem sikerült ugyan, de a nem mindennapi ötletből mégis származott valami jó is.

Tudniillik, ama nagyreményű ifju, Szikra Pál uram, a ki még most is mindig azon gondolkozott: vajjon miféle tárgyat rántson elő, melyről sok szöpet, bölcsét, okosat és leányok előtt mulattatót mondhatson el, hirtelen felkapá a barátjától elejtett fonalat, s Mácsi kisasszony felé fordulva, ahhozértők

módjára bebizonyította, miszerint az ily terv kivitele épen nem tartoznék a lehetlenségek közé; mert a gyorsan neki iramodó hajók különösen lefelé, a merre a víz foly, váltott lovakkal sem lehet utolérni, aztán ha utolérnék is, ki tudná kifogni a Duna medrének közepéből? Más gözöst is hiába küldenének utána, mert míg hízre menne a dolognak, míg határozna az igazgatóság, míg befűtenék a katlant, addig a megszökött gözös mérföldeket haladt már előre.

Még más bővebb részletekre is kiterjeszkedett.

— Nagysád talán ellenetné, hogy ily esetben a mulatni összegyűlt közönség ellenszegülne, felkelne, botra kapna, s így a hűtlen, megvesztegetett s fellázadt kapitányt a Dunába dobna: végre pedig a kormányost állítván helyébe, a gözöst visszatarteltné rendeltetése helyére. Admitto minorem, distinguo majorem; absolute nego consequentiam. Nagysád mesterkélty szillogismusa egészen képtelen sophismákon alapszik. Igaz, hogy a császárfürdőbe szándékozó közönség ellenszegülne, de az ellenállás nem egyedül a kapitány személyére szorítkoznék. A kormányos, a gépész, a fűtők, a legénység bizonyosan zászlónk alá sietne s azon ifju, a kitől a megvesztegetés eredetét vette, valamint én is, a ki testi lelki barátja vagyok, megmutatnók, hogy ma is ugyanazon bátor férfiak vagyunk, a kik a mult hetekben a szép-utczai fákllyás zenét vitézül szétvertük. Aztán meg, mihelyt tul volnánk a veszedelmen, örömet partraszállítanók a velünk Belgrádig utazni nem akarókat; a gözhajó-társaság sem szenvedne kárt, mert hiszen hajóját ugy sem vinnök magunkkal a szárazföldre; néhány napi kárát pedig készséggel megtértenök.

Málcika kíváncsisággal nézett a tüzbe jött ifjura. Tudta róla, hogy elsőrangú zongoraművész, hogy tanulmányai alatt szerzett megszokásból bárkit is megkorrigál, ha hibát ejt a német nyelven, a szép-utczai fényes diadal férfiúi bátorságának és méltó hirt szerzett: de a mit most kelle hallania, komolyan figyelmezteté őt, hogy vakmerő és veszedelmes ember talált melléje ülni. Szerencsére: a mire Sándor urfiak, ily esetben, legnagyobb szüksége lett volna, tudniillik a háromszáz ezer forintja, azt majd még csak három év múlva kapja kezébe, addig bizonyosan megjön az esze is!

Csegették s a hajó kikötött a császárfürdő előtt. Szikra Pál arczáról ragyogó diadalsugarak özönlöttek. Sok mindenféle megpróbáltatást állott már ki életében; examenjeiben nem zavarta meg az eseres és a főgondnok ő méltósága jelenléte; legatus korában hiba nélkül mondta fel szónoklatát; remélte, hogy a cenzurán a legfogasabb kérdéseket is kettévágandja: de ma önmagát multa felül.

Minden gyakorlat, minden előkészület nélkül, egyszerre csak kurizálni merészkedett egy kényes neveltsé pesti kisasszonynak! Többet tett: még értésére is adta, hogy érte nagy dolgokat képes volna elkövetni; szíve pedig oly tiszta szerelmi lángtól ég, hogy megvetvén a pesti három emeletes ház harmadrészét s a kisasszonyra néző más örökséget, kész volna bírásért élte fogytáig valami szalmás kunyhóban nyomorogni s kenyérvét idegen, sőt pogány földön durva munkával keresni meg.

Mindez nem volt ugyan előbbi beszédben világos szóval beleszóva, de oly elmés fiatal leányknak, mint Mácsi kisasszony, lehetlen volt meg nem értenie.

(Vége követe.)

A faddi új r. kath. templom.

(Tolnamegyében.)

Sokszor hallottuk, különösen idegenektől, azon vádat, hogy a magyar népek nincs művelése, az épületek külső csinosításával semmit sem gondol, az iskolára s templomra csak akkor költ valamit, ha a felsőbbeség arra kényszeríti.

Ezen rágalmat a faddi katolikus község fényesen megcáfolta, mert új templomát s új iskolaházát épített, nagyobb részt saját költségén, pedig senkitől nem kényszerítve. Ezen magyar község megmutatta, hogy művelése is van, mert a több benyújtott terv közt a legszebbiket, noha a legrágábbat választotta. — Mult évi nov. 23-án lett fölszentelve a góth izlésű, majdnem 45 ezer forintba került faddi új templom, melynek párja messze vidéken nem található s a műtérők figyelmére nagyon is méltó.

Csak jó vezetőre van szüksége népünknek s nem riad vissza az áldozattól. Ilyen faddi nép ifj. Bartal György, Boosor Antal, Udvardy János urakban volt szerencsés birhatni.

A fölszentelési szertartást mélt. Daróczy Zsigmond, pécsi kanokok s püspöki helyettes végezte. Nem is kell említenünk, hogy magyar szokás szerint a szertartást fényes lakoma követte, melyben szebbnél szebb felköszöntések nem hiányoztak.

Ide mellékelve közöljük e csinos templom rajzát; s a faddi lakosság megérdemli, hogy vallásos érzelme, áldozatkészsége s jó izlése távol vidéken is ismertessék s méltányoltassék.

Különb Fadd helység Tolnamegyében fekszik; lakosai magyarok, kik leginkább dohánytermesztéssel foglalkoznak s az ebből nyert pénzen épült a templom és iskola is. A község lelke az itt lakó s köztisztelőben részesülő volt országgyűlési képviselő, ifj. Bartal György. R. N.

Nero császár, mint színész.

Napjainkban divat, mentegetni azokat, kiket a történet elítélt; így a legnagyobb zsarnokok is megtalálják védőjüket; de nehéz a hollót fehérre mosni. S ha a nemrég multban is akadtak önkényük szerint kormánykodó fejedelmek, mégis a római történet különösen gazdag oly császárokból, kik inkább örültek házába, mint trónra való lettek volna. Tiberius, Caligula, Nero, minden szépitgetés dacára, örökre azok közé fognak tartozni, kiknek emléket borzalommal említi a világ.

Az ó-kor zsarnokai között Nero foglalja el az első helyet, kinek kegyetlenségét nem célnünk e helyen felsorolni, de a kik előtt tudva nincs, fölhozzuk, hogy Nerot mint tekintélyes színészt is emlegetik. A művészet még a legfásltabb keblekre is megteszi hatását. Nero uralodása végeig nagy előszeretettel emlegette a színészetet, s bár lett volna inkább színész mint császár, legalább akkor nem panaszkodhatott volna a világ, hogy hivatását eltévesztette.

Többször fölépített a szekérszenyeken, de különösen a szinkörben, s a korcs római nép, mint képünk mutatja, aljas hazugságból egész a kifáradásig tapsolt a középszerű színésznek, mert hihetőleg előbbi példák után tapasztalásból tudta, hogy csöndesen maradni nem volna tanácsos.

Színészi tehetségének legnagyobb bizonyítékát mégis nem a szinkörben, hanem a trónon adta. Ugyanis Rómát fölgújítatván, el tudta hitetni, hogy az a keresztények műve volt, kik ezért a legborzasztóbb üldözötteknek voltak kitéve, míg a gonosz császár lanttal kezében, diadalmennel vonult végig a füstölög város romjai között. Akkor joggal elmondhatta magáról: „Nagy színész volt el bennem.“

A fényképészet.

(Photographia.)

(Vége.)

IV.

Az újabb fényképészet megalapítása.

Miután az első lendület már meg volt adva, s az ut, mely célhoz vezetett, ugyszólván ki volt jelölve: épen nem hiányoztak kutató elmék, kik nem kímélve semmi fáradságot, jól irányzott kísérleteik által iparkoltak a kérdéses tárgyat tökéletesebbé, s mellette egyszerűvé tenni. Ilyen volt többi között Talbot angol is, ki ugyanazon időben, mint Daguerre, tette közzé tanulmányait, de kivételi módja elűtött az utóbbiétól. Talbot ugyanis Wedgwood és Davy utmutatása szerint, papírra készíté képeit.

Eljárása lényegileg ebben állt. Ő fehér papírt tett ezüstök segélyével érzékenyvé, s ezt tette ki a sötét kamrába a fény behatásának, mi-

keny alsó lapra, még pedig oly módon, hogy a hol a nemleges kép fehér volt, ott a fény gyorsan áthatván, az alsó lapot ugyanoly terímen megfekettítette; a nemleges kép fekete részén pedig ugyanannyi idő alatt nem volt képes áthatni, s így az alatta levő lap azon helyeken fehér maradt.

Ebből könnyű átlátni, miszerint ha a nemleges kép színváltozatra nézve teljes ellentéte volt az eredetinek: úgy a most nyert kép (ellentéte levén ez a nemlegesnek) az eredetivel egészen öszhangzó leend, vagyis a mi az eredetiben fehér volt, itt is fehér, a mi pedig fekete volt, itt is fekete leend. Az ilyen képet, mely az eredetivel színrajzban megegyez, *tevélegesnek* (positiv) szoktuk mondani. Talbot a fölös ezüst-sót a tevéleges képről szintén mint a nemlegesről oldószert segélyével távolította el; azt pedig, hogy a fény gyorsabban hasson át a nemleges képen, az által eszközöl, hogy az utóbbit viaszszal bevóná, s így az egészet áttetszőbbé tette.

A leirt eljárás valóban egyszerű, és csodálni lehet, hogy oly jeles vegyészek, mint Wedgwood és Davy kiereszték kezökből a fonalat, melynek végét elég szerencsés en megtalálták. Talbot volt az, ki az elejtett fonalat ujjalag fölvette, s ennek utmutatása folytán megalapította az újabb fényképészet elméletét. Talbot tehát méltan nevezhető a jelenlegi fényképészet atyjának, s minthogy az általános elnevezés helyett (photographia) az ő nevééről is szoktuk ezen szép találmányt elnevezni. (Talbotypia, vagyis szoros értelemben vett photographia).

A mint láttuk, Talbot eljárásában mintegy sarkalatos pontot képez az, hogy ő két képet készített, t. i. *nemleges és tevéleges*; és már ebből is kivehető ezen új mód előnye, mely abban áll, hogy egy nemleges képről akárhány tevéleges készíthetünk; míg ellenben Daguerrenél minden egyes kiállítandó képért külön le kellett a leveendő személynek ülnie.

De ezenkívül még más körülmények is ajánlják Talbot képeit. Így lehet azokat bármely irányból látni; a hozzájuk kívántató papír sokkal olcsóbb, mint Daguerre ezüstözött rézlapjai, s végre nem kell a veszedelmes iblany- és higanygőzökkel dolgozni.

Ily ajánló körülmények mellett nem lehet csodálni, ha Talbot csaknem teljesen leszorította Daguerre a közfigyelem és érdekeltség teréről; nem lehet továbbá azt sem csodálni, hogy még a nevezett francia fényképész módjának alig akart nevezetesebb tökéletesítője: addig az angol Talbot kezdeményezése igen is bő anyagot szolgáltatott a hirtve szűk szakértők további kutatásainak. — Lássuk tehát, miként emelkedett a fényképészet Talbot utmutatása folytán jelen színvonalára.

V.

Javítások Talbot képein.

Ezeknél kétségkívül árnyoldalul tekinthető az, hogy a nemleges papírkép, ha mindjárt be van is viaszszal itatva, a fényt mégis csak nehezen bocsátja át, és csak hosszabb idő múlva jó létre a tevéleges kép. Ezen segítő, voltak többen, kik papír helyett üveglapot ajánlottak a nemleges képekhez; igen, de hogy az érzékenyítő sötét üveglapra egyenletesen rá lehessen hozni, a végre oly folyadékra volt szükség, melylyel az érzékenyítő sötét vegyíteni lehet, s mely az üvegre öntve, ezen teljesen átlátszó, egyenletes hárttyát képez. Ily közvetítőül a *tojásfehéré* ajánlott; a további műtét ugyanazonos volt, mint Talbotnál, de az így nyert képek élességre nézve jóval meghaladák az előbbieket, s egyzersmind a tevélegesek készítése sokkal hamarabb ment, minthogy a fény az átlátszó üvegen és tojásfehér hárttyát át igen gyorsan hatott a tevéleges papírra.

De a tojásfehéré sem felelt meg teljesen az igényeknek, minthogy az kissé nehezen száradt, azért is kizorította ezt az alkalmazásból egy gyorsabban száradó és igen finom hárttyát képező folyadék, a *kollodium*, melylyel fényképészeink

jelenleg is mind dolgoznak, s melyet azért ismeretnünk nem lenne fölösleges.

Ha közönséges gyapotot kénsav (Vitriol) és légsav (válaztóvíz) keverékben mintegy 5 perczig áztatunk, ezután jól kimosunk és gyenge melegnél megszáritunk: kapunk oly gyapotot, mely a lópor minden tulajdonával bír, (tűz hozzájöttével t. i. lobbot vet), melyet is azért *lőgyapotnak* nevezünk. Az előbb közönyt gyapot most már azon sajátossággal bír, hogy *kényében* (Ather, Hoffmannische Tropfen) fölolvad, és sűrű fehér folyadékot, *sűrű kollodiumot* ad, melyet a fényképészek ismét *kényen* és *alkohollal* szoktak higitani.

De az így készített kollodiumot még nem lehet fényképészet-re használni, minthogy még nem érzékeny; hogy azzá tegyünk, *iblanyos és büzenyes* sókat kell benne föloldanunk és ekkor kapunk *érezkeny kollodiumot*, — (Jod-Brom-Colloidium).

Az eddig említett módosítások csak a papirlapokat zárták ki a nemleges képek készítésénél a használatból. Történtek ezen felül a többi szereknél is újabb időben czélszerű javítások, melyeknek azonban koronkinti elősorolását elhagynánk, lássuk a fényképészet jelenlegi állását.

VI.

A fényképészet műtétek jelenleg.

Ezek mindenek előtt két főre oszthatók; 1) melyek a nemleges képek; 2) melyek a tevélegeseknél jönnek elő.

1) *Nemleges kép.* Az itt előforduló munkálatok között első helyen áll a) az *üveglap érzékenyítése*.

Vesünk mindenek előtt tiszta üveglapot, melyet minden lehető zsírosságtól jól megtisztítva, az érzékeny kollodiumból annyit öntünk rá, hogy annak egész fölületét ellepje; ezután a fölös kollodiumot egyik szélén lefolyatván, a lapot mintegy 1/2 perczig vízszintesen nyugalomban tartjuk, mely idő alatt a kényes és alkohol elillan, s az üveglapon finom kollodium-hárttya képződik, mely magában foglalja az iblanyos és büzenyes söt.

Ezen hárttya magában véve még nem érzékeny a fény behatása iránt, s hogy az legyen, előbb még egy más folyadékba kell mártani, a

ez az ugynevezett *ezüsfürdő*. — (Az iblanyos és büzenyes kollodium tehát tulajdonképp csak egyik alkotórészt tartalmazza az érzékeny sónak.)

Az ezüsfürdő nem egyéb, mint pokolkő, föloldva lepárolt (destillált) vízben, a pokolkő ugyanis ezüstöt tartalmazó só (tudományos néven: légsavas ezüstéleg). Ha tehát az érzékeny kollodiummal bevont üveglapot e fürdőbe tesszük, a kollodium iblanya és büzenye egyesül a pokolkő ezüstjével és ezzel ezüst iblagot és büzet, vagyis szoros értelemben vett érzékeny söt

alkatrészeit egymástól elkülönítjük. Ily elkülönítő szer volt kezdetben a *gubacs-sav* (Gallus-Süure), most azonban a *zöld gálicz* (Eisen-Vitriol); ezek ugyanis az érzékeny só iblanyával és büzenyével vízben fölolvadó vegyesületeket képeznek, s így az ezüst egyedül maradván, az üveglapon átlátszatlan csapadékot képez. De ezen elkülönítést, mint már fennebb említettük, csak azon helyeken jó létre, melyeken az érzékeny só a fény által szétbontott (tehát az arczon, kézen, és a többi világos részekén); míg ellenben a sötét helyeken nem történik szétbontás, s így elkülönítés sem, vagyis az érzékeny söt változatlan fehér marad. Magától érthető, hogy a nemleges kép most már látható, vagyis elő van hiva, s azt még csak

d) *állandó kell tenni* (Fixiren), mi úgy történik, hogy az előhitt képre egy igen erős mérget, *ham-kékletet* (Cyan-kalium) öntünk, ez t. i. a fény által szét nem bontott sötét föloldja, úgy hogy az üveglap a sötét helyeken teljesen átlátszó lesz. S ekkor már ki lehet a képet a szabad fényre hozni, a nélkül, hogy több változatot szenvedne. — Utólag megemlítjük még, hogy a lapot minden egyes műtét után jól lemosunk tiszta vízzel, hogy az előbbeni folyadékból semmi se maradjon rajta.

Vége a megszáritott nemleges képet valami lakkal, vagy arab mézga (gummi arabicum) oldattal leöntjük, hogy így minden karcolástól ment maradjon. — Ezek a nemleges képek készítésénél előforduló munkálatok; térjünk át most fölösletesünk második részére.

2) *Tevéleges kép.* Ezt, mint már fennebb említettük, a nemleges segélyével készítjük papírra; első munkálat tehát itt is a) a *papír érzékenyítése*. A fényképészet papírt félig érzékenyítve szokták árulni, u. i. ez az érzékeny sónak egyik alkotórészt tartalmazza, mely abban áll, hogy a papírt előbb konyhasó oldaton vagy tojásfehérnyén (Albumin) usztatják, mely utóbbi által egyzersmind némi fényességet kap. Az így előkészített papírt — pokolkő oldaton mintegy 5 perczig usztatjuk, mi alatt a pokolkő egyesül a konyhasóval vagy fehérnyével, és a papír rostjaiban érzékeny söt képez; 5 percz

Nero császár, mint színész.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési fölhívás

második félelvé folyamára a legelterjedtebb s legolcsóbb magyar néplapnak, mely ily cím alatt:

KÉPES UJSÁG

a magyar nép mulatva oktató barátja

havonként kétszer, minden hó 1-én és 15-én jelenik meg, két-két ivnyi közhasznú, tanulságos és mulattató tartalommal, közbeszótt

CSINOS KÉPEKKEL.

E fölött két nagy történelmi vagy bibliai képmelléklet, karácson és húsvét táján!

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre (aprilistól fogva szeptember végeig) csak 1 forint. Egész évre 2 forint.

Főmunkatárs: **ISTVÁN BÁCSI.** Kiadó-tulajdonos: **HECKENAST GUSZTÁV.** Felolvasó szerkesztő: **Dr. KISS (Iméri) István**

Tisztelt használati! Ot hónapja mult már annak, hogy a „Képes Ujság” című magyar néplap megindult. Tíz évvel ezelőtt kezdte meg útját a pályafutását. Rövid idő, és mégis eléggé hosszú az útja, hogy a magyar olvasóközönség e lap elterjedtségéről meggyőződjék. Eről — legyen szabad szerénytelenség nélkül kimondanunk — mint az eddigi eredménye mutatja, meg is győződött. — A legilletékesebb egyének, kik a „Képes Ujság”-ot keletkezésekor részvevő nyilatkozatokkal örvendő üdvözölték, elismerést szavaznak a szerkesztőségnek a tapintatos és ügyes vezetésért s a kiadónak az áldozatkészségért, melylyel a vállalatot intézik, s illetőleg fenntartják. Hogy pedig ezen irodalmi vállalat maradandó virágzásnak örvendjen: arra nézve a t. magyar olvasóközönség folytonos és osztatlan részvétele, pártolása szükséges. E pártolás, lelkes ügybarátok közreműködése folytán, már eddig is oly fényes eredményben nyilvánult, hogy most a „Képes Ujság” az, mely a magyar lapok közt legtöbb példányban nyomatik. Az előfizetők száma azonban még koránsem oly nagy, mint — a lap hallatlan olcsóságánál és korszerűségénél fogva — lenni kellene. Helyfele, nálunk magyaroknál még eddig nem létezett irányu s beosztású, és mellett pedig oly renkiálvó olcsó lapok, mint a „Képes Ujság”, más nemzeteknél 100 személnél is több előfizetővel dícsorúskodnak. Habár pedig a magyar nemzet kevésbé számos, azért nem mondunk le a reményről, hogy legalább aránylag megközelítő számú előfizetők fognak mielőbb csoportosulni a Képes Ujság körül.

A „Képes Ujság” jövő április—szeptemberi félelvé folyamára, e lap életében fontos időszakot fog képezni. Ugyanis e félelvén fognak közöltetni azon jeles dolgozatok, melyek a mult évi szeptemberben kibocsátott előfizetési fölhívásban hirdett pályázatra beküldettek, s melyeknek legjobbjai együttvéve 40 aranyyal, a többi elfogadhatók pedig hasonlóképp illő tiszteletdíjjal jutalmaztatnak meg. Összesen mintegy 100 pályadogozat érkezett be, s ezek közt sok jeles találatik, melyek valóban dícsőségére fognak válni a lapnak, s becses közönséget képezendik minden t. előfizetőnek.

Szeretettel kérjük tehát a lelkes népbáratokat, hogy befolyásukat a maguk körében felhasználni, s lapunkat öbök lelkesedéssel terjeszténi sziveskedjenek.

Az előfizetési pénzek ily címzettet levelekben küldendők: A „Képes Ujság” kiadó-hivatalához Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.)

Gyűjtőknek minden 10 előfizetett példányra egy ingpenpédány jár. Pest, márczius 10-én 1865. (1-4)

A „Képes Ujság” kiadó-hivatala

Dr. Romershausen

szem-essentiája

a látszervek erősítésére és helyreállítására.

A fentebbi elnevezés alatt egy könyvvivő, ki kevés ideig tüzletben, Drezdában szolgált, az levén, ezen szem-essentiát utánotta, s hamisított állapotban kereskedésbe hozta. Ezen szemessentia üvegek, fűggyöveit és használati utasítványait kellő vizsgálat alá vevén, — az én valódi essentiamtól nagyban eltérnek.

Tekintve e tárgy fontosságát, bátor vagyok a következőket nyilvánosság elé bocsátani:

Az utánzott essentia, az általam végbevitt vizsgálatok szerint távolról sem közelíti meg a valódi essentiát, melyről mindenki meggyőződhetik, hogy ha az essentia vizzel való vegyítése bekövetkezik, a valódi essentia erős tejszínű bir, kellemes illatú, és a szemhöz hozva jótékonyan és frissítőleg hat, — ellenben az utánzott, kevésbé tejszínű, kozmás szagot terjeszt, a szemhöz hozva, égő mosóvizet képez.

A valódi essentia üvegekben adatik el, melyek bélyegzettel és a dugaszok peesetémmel vannak ellátva. — A függvények szögletén látható sasok „Apothekae zu Aken, F. G. Geiss” szögletén tartalmazzák, épen úgy a függvények végén „F. G. Geiss” in Aken a/Eibe” — olvasható.

A használati utasítások szintén „sas”-függvényen, valamint faszimilkémmel vannak ellátva. — Az utánzott essentiaid ezen ismertető jelek hibáznak, mindfogva a bevásárlásnál kevés elővigyázatot követvén, könnyű leszen a valódi essentiát a hamisítottot megkülönböztetni, s magát a csalástól megóvni.

Végül szabad legyen még megemlítenem, hogy a már 25 év óta általam készített dr. Romershausen-féle szemessentia, melynek készítésével és árubocsátásával egyedül én hatalmaztatam fel, — valamint eddig egy ezután is üvegesjeje 1 tallérért, kisebb üvege 20 ezüst garassal gyógyszeráram által rendelhető meg.

PESTEN KAPOTÉ TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz. Aken, az Elba mellett, február hóban 1865. Dr. F. G. Geiss, gyógyszerész-tulajdonos. 1007 (1-4)

Uj korszerű irodalmi vállalat minden rangu magyar olvasó számára!

REGÉLŐ

nagy, értékes műmellékletekkel megjelenő regény-folyóíratra.

Jó és olcsó könyvet! Jó és olcsó olvasmányt!

Igy kiált föl az egész művelt világ, s így kiált föl a hazai olvasóközönség is, mely szívesen szerezne meg magának mulattató olvasmányt a szokottnál nagyobb mennyiségben, ha a könyv oly drága nem volna!

Sokkal sürűbben hallottuk e panaszt s igazságát sokkal mélyebben éreztük, semmint azon nem volnánk, hogy ez általán érzett szükségem egy megfelelő szépirodalmi vállalat által ne segítsünk, mely vállalat feladata lenne, a nagy közönséget kielégíteni, ugy olcsósága, mint gazdag és vonzó tartalma által.

Ily szempontok által hajtva, „REGÉLŐ” cím alatt egy folyóíratot indítottunk meg, mely kizárólag a mulattató olvasmányoknak van szánva.

A „Regelő” megjelen havonként kétszer, s minden számban 132 hasabot hoz, mely hasabok egy év leforgása alatt annyit fognak tartalmazni, mint 30—40 kötet azon szépirodalmi kiadásokból, melyek kötetenkint egy-egy forintba, összesen tehát mintegy 30—40 forintba kerülnek!

A „Regelő”, eredeti és fordított olvasmány tekintetében a legérdekesebbtől s legújabbat fogja hozni, mely bizonyos számúhat rá, hogy a társaság minden rétegében szívesen látott vendég lesz.

A „REGÉLŐ” rovatai a következők: 1) Regények és elbeszélések; Jókai s több népszerű írók dolgozatain kívül, az európai s amerikai irodalom legújabb, ugynevezett „sensations”-termékeit akarjuk bemutatni, melyek ez idő szerint az összes művelt világot feszült figyelemben tartják, és mint mondani szokás, „furorét” csinálnak. — 2) Történelmi cikkek, utazási kalandok stb. — 3) Népszerű rajzolatok a közélet köréből. — 4) Városi s falusi életképek. — 5) Vegyes.

Ezekhez járulnak mesteri kezek által rajzolt

MŰMELLÉKLETEK!

Folyóíratunk főtartalma azon nagyobb művekből fog állani, miket 1) alatt említtettünk. A kellemes változatosság kedvéért, egy-egy szám felét regény, másik felét a többi pont alatt érintett rovatok összege fogja képezni.

A szépirodalommal karöltve jár a kepzőművészet! S így egy év leforgása alatt nemcsak könyvtárt, hanem egy kis

KÉPGYŰJTEMÉNYT

is akarunk olvasóink kezébe juttatni, mely noha értékes, semmibe sem kerül! Minden évnek öszén, előfizetőinknek ingyen műmellékletet: egy nagy, eredeti, történelmi, vagy genre- (élet-) képet küldünk, melynek bolti ára 3 forint.

Ha előfizetőink száma a 3000-t meghaladja, ez esetben minden évben két ingyen műmellékletben részesítjük őket, s előfizetőink a legutányosabb, alább érintendő félévek mellett, oly képek birtokába juthatnak, melyek kiváló díszére szolgálnak a szobának s több év alatt szobák sorának.

Ezen engedmények s ígéretek (s mi szavunknak szokunk állani) tekintetében, folyóíratunk, a műmellékleteket ideértve,

évenként csak 6 forint,

mert azon erős meggyőződésben vagyunk, hogy vállalatunk, kedvezményeink s a csekély előfizetési ár folytán, sikerülni fog.

Nem hibétjük, hogy valaki, kinek érzeke van a jó olvasmány iránt, megtagadná, magától azon 6 forintot, melyek ránevez oly tetemes előnyöket biztosítanak. Oly vállalat, mely évenként

100 iven, 3200 tömött,

de mindamelllett szép, olvasható nyomtatású hasabot, s még ezen fölül nagybecsű műmellékleteket igér: biztosan számíthat tömeges pártolásra!

Megjegyzendő még, hogy a fordítást élismeret tekintélyű írók eszközlik.

Heckenast Gusztáv,

a „Regelő” kiadó-tulajdonosa (egyetem-utca 4. sz.)

Előfizetési föltételek:

A „Regelő” című mulattató folyóírat minden hóban kétszer, 15-én és 30-án, jelenik meg.

Elő száma márczius 15-én adatik ki, — Mindegyik szám 4 legnagyobb alakú ívból, 8-rétben, 2 hasabos lapokon, és azonkívül egy borítékból álland.

Előfizetési ár postán küldve, vagy Budapesten házhöz hordatva: Márcziustól kezdve december végeig (tiz hónap) 5 ft. Márcziustól kezdve június végeig (négy hónap) . 2 ft.

Gyűjtőknek minden egyszerre előfizetett tíz példány után egy tisztelet-példányt, ugy mint az illető képes melléklettel is szolgálunk. — Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük az alulit kiadó-hivatalhoz (Pesten, egyetem-utca 4. sz.) intézni. Pest, márczius 2-án 1865. A „Regelő” kiadó-hivatala.

VÉLEMÉNY

sárospataki kovamalom-kövekről.

Székes-Fehérvár, febr. 16. 1865.

T. ez. Láczy Szabó Károly urnak Sárospatakon!

Uraságod által küldött francia modoru malom-köveket a napokban összeállítottam, s az őrlésre megindítottam. Tapasztalásom folytán arról kívánom uraságodat tudósítani, hogy ezen fajta kövek a drezaival tökéletesen kiállják a versenyt. Ezt onnét következtetem, minthogy műmalmaimban drezdai kövek is forognak. Azért sziveskedjek megjegyezni, hogy a legutóbb küldött malomkövek minőfajta kőből voltak összeállítva, s ha megrendelek, ugyanazon kőfajból kaphassak ismét, minthogy ezekkel tökéletesen meg vagyok elégedve.

Maradok tisztelettel Lukáts Zsigmond,

műmalom-tulajdonos.

jobbra 1006 (1)

balra

Pénc-kölcsön!

Alőfizetőink sikerűlvén a legbiztosabb uton magát a legelőkelőbb házákkal összekötésbe hozni, miáltal lehetővé tétetik, hogy bárkinek, ki őt kölcsön felvétel iránt megkeresi, — előrebocsátván azt, hogy az illető eléggé biztosított (kizárván a bérházakat) képes kimutatni, legelőbb 3—4 hét alatt a kívánt összeget, hamég oly nagy volna is az, kifizetve megkapja. Több ily kölcsön kieszakolésáról magát bármikor igazollhatja. Végül bátor vagyok még azt is megemlíteni, hogy bármely néven nevezendő tisztelet-díjat előre nem kívánok; — a felvett kölcsön kifizetése után az illető felekre bizatik a megfelelő jutalmazás, s megelégszem azzal, hogy ha az nekem egyelőre írásilag biztosítottak. — Debreczen, márczius hóban 1865. 1011 (1-2)

Strelisker Manó.

Iroda: Széchenyi-utca 1763. sz. alatt.

Csődhirdetmény.

Marosvásárhelyt üressébe jött zenekaramesteri állomásra, — melyhez 200 a. 6. forint évi fizetés, szabad szállás s a mellékes jövedelmek 1/10-od része van kötve, — csőd nyitattik.

Pályázandók zeneképesség, erkölcs és politikai magukviseléről, hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat — költségmentesen — idei április 10-ik napjáig alulit tanácsos beadni ne készenek.

Kelt Marosvásárhelyt, márczius 4. 1865. 1012 (1-3) A városi tanács.

Gyökeres s sima legjobb fajta vörös és fehér szőlővesszők

folyást kaphatók. 100 darab a gyökeresnek 1 ft., 100 darab a sima vesszőnek 40 kr. a. é.

Sir Antal,

1014 (1-6) bortermesztő Egerben.

Ház-gondviselőül

ajánlok valamilyen ur házhöz egy, legjobb korban levő, tisztességes állású özyvegy-aszszonyi, ki a háztartás körül teendő pontos teljesítésre teljesen képes és alkalmas. — Bővebb értesítéssel szolgál a Vasárnapi Ujság szerkesztőségé. (3-3)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,

ajánlja minden évszakra

dúsán ellátott

legujabb bel- és külföldi

női-divatáru

raktárát.

793 (21-0)

Dr. Vleminghx

megjobbított

RÜH-SZERE

mely a testbort tisztává teszi. Ezen szer eltávolítja egyszeri bedörzsölés által a ruht stb., egy éven át, anélkül hogy a testre káros befolyású lenne.

Ausztriára nézve a főraktár létezik a „fekete sashoz” címzett gyógyszerárban Welben, Felső-Ausztriában.

Raktárak Magyar- és Olahországra nézve Pesten: WAGNER JÓZSEF gyógyszerésznél a váci-uton, — továbbá Kővetkező gyógyszerész uraknál kapható, u. m.: Győr: Némethi P. — Debreczen: Rothschnek K. — Sikiós: Holnik F. — Kreutz: Sowa J. — Csiz: Borsay J. — Sasza: Bensch F. — Zagráb: Mihó G. — Varazsd: Halter A. — Stubika: Vornastini L. — Prága: Fürst J. és Fragner, — Pilsen: Kalsér E. — Trautenau: Czerny V. — Königsgrätz: Hanslik J. — Aussig: Walter V. — Reichenberg: Hlavitz L. — Krumau: Firas C. — Beehn: Ebenböck E. — Gréc: Purgleitner J. és Eichler. — Bruck a. d. Mur: Wittmann A., Marburg: Bacalari J., — Kinberg: Pezleder A. stb. 882 (11-12)

MÖSSMER JÓZSEF

rumburgi vászonraktára a „menyasszonyhoz” Pesten,

uri- és szibárus-utca szögletén, b. Orczy-féle házban,

ajánlja igen jól rendezett árutárát, ugymint: rumburgi, hollandi, creas, sziléziai és fonal-vásznak, 3/4, 5/8, 1 1/4 széles ágylepőknek való vásznak, 30 rötös asztalművek, 6, 12, 18 és 24 személyre való asztalterítékek, törülközők, kőzetek, különféle nagyságban, asztalkendők, kávékendők, fehér és színes vászon-zsebkendők, angol és francia batistakendők, fehér és tarka vászon eszivat-ágyemlék, butoreszivatok, nankingok, színes perkalok, gazdasági ruházatok, színes ingelmék, asztal- és ágyterítők, ugyszinte mindenféle fehér szövetek, fehér perkal, battist, clair, moull, nyári piké, madapolan, angol shirding, piké és zsinoros parket, piké-szoknyák és takarók, különféle nagyságban; ezeken kívül angol gyapjúbarsonyok, orlean- és Hester-zövetek, ruháknak való jutányos gyapjuszövetek, színes alsoszoknyák, amerikai bőrök, viaszos vásznak és több itt meg nem nevezett cikket

legjutányosbra szabott áron.

A vásznak valódiságaért jótállás biztosítottik.

Vidéki megrendelések, az előadás szerint, pontosan és jól teljesítettek. 1010 (1-3)

MOLL SEIDLITZ PORA

MOLL A. védjegye

A katyák az itt látható és hivatalosan leedőlt-égyégyek-vel vannak ellátva.

Külföldre juttatom - emlékek - pórázát a párisi világkiállításban 1865-ik évől.

Központi szállítási rakhely a „gölyához” címzett gyógyszerár Bécsben.

ÖVÁS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokat adnak el, melyek saját utasítványaimmal szóró azonosak és saját nevem aláírásával vannak hamisítva, s így külföldre nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők, — mindel fogva azon észrevétellel óvak mindenkit ezen hamisítványok megvételétől; hogy az általam készített Seidlitzporok minden egyes skatuláit, valamint az adagok papírjait hivatalosan letéteményezett védmarkokkal vannak ellátva.

Ára egy bepecsételt eredeti katyulának 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok, rendkívüli s a legkülönbözőbb esetekben behoznyolt gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kezeinknél tovább; a görsök, vese- és idéges bajokban, szivdobogásban, idégeség okozta főfájásnál, vértőlulással, csúszos fogfájádomnál, végül hysteriában, kikorra és huzamos hanyásra hajlammal stb., a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legártatóbb gyógyhatású orvdményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levelezés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután ndok minden, gyakran allopaticus és hydropathikus gyóymód eredménytelenül keresett kimerítettek, ez egyszerű házi-szerek folyamodtak, és ebben ronadt egészségöknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett kimerítettek, ez egyszerű házi-szerek iratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezeli gazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nemből oly egyének is képviselvék, kiknek ezelőtt még a legbárhiedőbb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állított helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN } TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt. STEINBACH JÓZSEF ur kereskedésében, gránátos-utczában.

Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is.

Ára egy nagyobb üvegnél 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.

Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkpákkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályos májhalzsír-faj a Dorsch-halának legdunasabb egybejyűttése és kiválógtása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapothban van, miként az közvetlenül a természet által nyujtatott. — E valódi Dorsch-májhalzsír-olaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjeles gyógyszer a mell- és tüdő-bajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, idült bőrkütiés, szemgyuladás, idég- és több más bajokban alkalmaztatik.

792 (24-50) MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storch”, Tuchlauben.

Beküldetett.

A korneuburgi marhapor tárgyában lapunk mult havi 15-dik számában bírálatot hozván, — inditatta érezzük magunkat, azon számtalan elismerési nyilatkozatra, melyekkel az mindenhol kitüntetésben részesítettet, arra utalva visszatérni. — A korneuburgi marhaporokról évről évre gyarapodó roppant fogyasztása, melyről saját magunknak meggyőződésünk alkatunk volt, — elég bizonyítékot nyújt arra nézve, hogy az értelmes mezei gazda azt mindelebb beismerje, s tény az: hogy czélszerűsége s az abban helyezett bizalom s hathatóságánál fogva különösen a háziállatoknál gyakran mutatkozó betegségek gyógyítása végett minden okszerű gazdánál máris nélkülözhetlen háziészervé vált. — Minél fogva a mezei gazdáknak használatát véltünk tenni az által, hogy ha az oly sokszor említett marhaporra figyelmessé tesszük.

A megrendelési forrást illetőleg a mai számban megjelent hirdelményre utaljuk a t. cz. gazdaközönséget. 1013 (1)

A marhavész és marhabetegségek ellen mint legkitűnőbb óvszerek elismert

KORNEUBURGI MARHAPOR

valódi minőségben folyvást kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerésznél, király-utca 7-ik sz. a., Thalmayer A. és társa, Halbauer testv., Glatz J., Blau M. P., Hollósy testv., Kindl és Fröhwrth. **BUDÁN:** az udvari gyógyszerárban. — Aradon: Probst F. J., Tones és Feilberg, — Brassóban: Heszheimer és társa, Gyertyánffy és fia, — Debreczenben: Bigazzi J., Csanak J., — Detán: Braumüller, — Eperjesen: Zsembery J., — Eszéken: Deszátly J., — Esztergomban: Biebrauer C. J., — Egerben: Tschögl J., — Gyöngyösön: Kocziánovich, — Kassán: Novelly A., — Kolozsvárt: Wolf, — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia, — Mohácsön: Kögl, — Nagyváradon: Janky A., — Nagykanizsán: Feszlehofer és Rosenberg, — Pancsován: Rauschan és fia és Graf, — Pozsonyban: Schertz F., Hackenberger testv., Waritsch, Kovács J., — Rozsnyón: Pósch J., — Sopronban: Pachofer L., Müller P., Mezey A., — Szekesfehérvárat: Legmann A. L., Kovács P., — Szegeden: Aigner, — Selmeczen: Dimák, Zelenka, — Szepesváralján: Fest J. B., — Szolnokon: Schefflik Istv., — Temesvárat: Mazer és Sailer A., Babusnik, — Trencsénben: Kulka és Weisz, — Vácson: Bodendorfer, — Varazsdon: Halter F. és Koterba, Veszprémben: Lang J. 981 (3-6)

VETŐMAGVAK.

HOFFMANN J.

Pesten, a Dunasoron, kis-hidutca szögletén „az angol királynő” című szállodában, a „VETŐHEZ”.

Ajánlja nagy rakományú mindennemű gazdasági magvakból, ugymint: lőhere- és takarmányfű-magvakat stb., valódi hollandi és francia konyha-, kert- és fűszerek-magvakat; fa-, juhár-, eger-, nyír-, veresfenyő-, lucfenyő-, erdei fenyő-, akác- és eperfa-magvakat stb., több száz fajú legszebb virágmagvakat, ezek közt a valódi kitűnő erfurti ibolyákat, ószi rózsákat stb., valódi haaremi virág-magvakat, legszebb gyöngyikeket. Ezeket kivül folyvást kaphatók: növényföldet, kuba-hárshejak és francia folyékony mézgak (fűszerek) jutányos áron. 1009 (1-3)

Arjegyzék ingyen szolgáltatik.

Gazdasági vetőmagvak,

ugymint: luczerna és veres lőhere, burgundi takarmány és cukorrépa, fűmagvak, akácfa, baltacsim, burnot, timótfű, muhar, búkköny és többféle mag kapható:

Halbauer és Kölber-nél 988 (5-7)

Pesten, felső Dunasoron, Nákó-féle házban, a lánchíddal szemben.

FOG-GYAPOT.

Sokoldalú árárodás és számos kísérlet után sikerült alalrtnak egy oly fog-gyapotot feltalálni, mely által minden, bármí néven nevezendő fogfájás, kor- és nemkülönbég nélkül megszűnik.

Ezen gyapot akkép vétetik használatba, hogy annak az egyik vége meggyújtatik, és ismét elolttatik, úgy, hogy a gyapot folytonos szikrázása által kifejlődő füst beszívattassék. E végre a száj csukva tartatik, s a füst az orra mindaddig felhuzatik, míg a szem könyeket nem hullat.

Bergmann, gyógyszerész.

Magyar- és Erdélyországra nézve TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész ur raktárában, király-utca 7. sz. a. Pesten, kapható.

Aradon Ring és Szarka, — Brassóban Stieler, — B-Csabán Latzay, — Beregszászon Buzáti, — Debreczenben Borsos, — Eszéken Deszátly gyógyszerész, — Eperjesen Makovitzky, — Egerben Weszely gyógyszer, — Gyöngyösön Kocziánovich, — Győrben Szabó, — Ipolyságon Sartorius, — Kaposváron Csaly, — Késmárkon Gensersich, — Kassán Maletter, — Kecskeméten Handl, — Kolozsvárt Wolf, — Léván Boleman, — Marosvásárhelyen Jeney, — M-Szigeth Marossán, — Miskolcson Bözörményi, — Nagyváradon Sziklay, — Mezőberényben Narcisz, — Nyíregyházán Mathódes, — Nagyváradon Molnár, — Nagykárolyban Jelinek, — Nagy-Köröscsón Traxler, — Orosházán Stauroczky, — Pakson Malatinczy, — Pozsonyban Pisztor, — Pécsen Nentwich, — Putnokon Szepessy, — Rimaszombaton Hamalár, — Sz-Fehérvárt Sáy, — Szathmarott Ember, — Szabadkán Jód, — Szegeden Aigner, — Szentesen Eisdorfer, — Szolnokon Schefflik, — Temesvárat Pecher, — Tokajban Krötzer, — T-Ujlakon Rojko, — Varasdon Halter gyógyszerész, — Zagrabbán Mitlbach uraknál.

Egy kisebb csomag ára 30 kr., egy nagyobb csomagé 50 kr. a. é.

Ismét eladók igen kedvező engedményben részesülnek. 966 (9-12)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1865 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Ház- és háztelek-eladás.

Pesten, az aradi-utczában (Teréz-külváros), egy ház/ 650 négyszög ölet magában foglaló háztelekkel együtt szabad kézből eladandó. E tárgyban bővebb értesítést ad a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatala Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt. (1-6)

Mayer György, fényképész Pesten.

Mint hogy legalább is 30,000 darab fényképészeti mintának birtokában vagyok, ennél fogva van szerencsém tisztelt vevőimmel ezennel tiszteltet tudatni, hogy a látogatói jegy-alakú fényképek árait tetemesen alább szállítottam. — Másolatok darabja 30 kr. — Készítetek továbbá a már intézetemben látogatói jegy-alakban levett személyek életnagyságú nagyított mellképeit, valamint gyertya-ellenzőknek igen alkalmas üveg-transparent-képek is — a porcellánképek mintájára, csinos állványval, darabszáma 8 forintjával. Megrendelések az ország bármely vidékéről elfogadotnak, s azok gyorsan és pontosan teljesítettek.

Van szerencsém a t. cz. közönséget egyszerűsággal tiszteltet arra figyelmeztetni, hogy a nálam látogatói jegy-alakban levett személyek fényképei nagytáma — különösen a már elhaltaknál — vehető leginkább alkalmasabba, mint hogy azok fénykép mintái már készletben megvannak, s arra felhasználhatók.

Fényképészek számára, minden megkívántató nagyságban, megpróbált objectívák a legolcsóbb árért adatnak el. 1005 (1-2)

MÜLLER TAMÁS

kalap gyára Pesten, király-utca 8. sz.

ezennel tiszteltet jelenti a t. cz. közönségnek, hogy nála mindennemű s a legújabb mintára készített kalapok kaphatók, urak hölgyek és gyermekek számára, a lehető legjutányosb áron.

Régibb kalapok divatszertűvé változtatása szinte elfogadotnak s azok gyorsan és pontosan teljesítettek. 1008 (1-3)

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váci-utca,

„Ypsilantihoz” Pesten,

kaphatók a legolcsóbb áron és legnagyobb választékban mindenemű fehéreműek férfiak, hölgyek és gyermekek számára, ugymint:

20000 darabnál több férfi-íngék rumburgi vagy hollandi vászomból darabja 3 ft, 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

10000 darabnál több színes férfi-íngék 1000 különböző mintában, régibb mintájú 2 ft, legújabb minták és legdivatosabban varrva 2 ft 50 kr, 3 ft.

Fehér pamut madapolan férfi-íngék 1 ft 75 kr, 2 ft, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr. Férfi-gatyák vászomból, magyar vagy felmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.

Női íngék rumburgi vászomból, simák 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft. Női íngék rumburgi és hollandi vászomból hímzeve 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, sveiczi és francia mellmustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.

Flu-íngék vászomból 4 éves 1 ft 80 kr, 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft 90 kr, 3 ft 50 kr, 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 ft, 4 kr, 4 ft 50 kr.

Színes flu-íngék 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.

Mindennemű téli alsó mellények, nadrágok, harisnyak és egyéb téli czikkék férfiak és hölgyek számára nagy választásban.

Főrakára a legjobb 3/4, 4 és 5 rőf széles amerikai krinolinoknak fehér vagy hamuszín darabja 2 ft 50 kretől 6 rőf, vörös 5 rőtől 8 ft-ig.

Színes alsó szoknyák loginomabak, darabja 6 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr. Ferstel orvos tyukzem-irtószere egy üvegecske 50 kr.

És sok egyéb kész fehéremű czikkék, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat rumburgi, hollandi, írlandi, kreasz- és bőrvásznakban a legolcsóbb gyári áron.

Vászonsebkendők tuozatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, egész 20 ft-ig.

Törülközők tuozatja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 — 16 ft-ig. Színes agyi kanavász vége 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 — 16 ft-ig.

Valóságos vászon-asztalmenő. Asztalkendők tuozatja 5 ft 30 kr, 6 ft 20 kr, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.

Abrósok minden nagyságban hat személytől 24-ig. Asztali készletek 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű kötő-czerna csomója 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.

Nagy választás agyterítők, pique és tricót-paplanokból, kávé-kendőkől és minden e nembe vágó czikkékből.

Raktárunkban vett czikkéknel nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett, az árjeggyel ellátott czikk 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszerűsággal ki nem elégítési esetben az ár vissza is adatik.

Szállítások minden irányban, az ár előleges beküldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközölhetnek, ugyazinte mindennemű megrendelések mustra szerint leghamarább elkészítetnek. 941 (5-6)

Kollarits József és fiai.

12-ik szám. Tizenkettedik évfolyam.

Pest, márczius 19-én 1865.

Előfizetési feltételek 1865-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer használt petit sor ára, vagy annak helye egyszeri igtatónál 10 krba. Hírdemű- vagy többesbűri igtatónál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdeműnyeket elfogad, Hamburg és Altonában: Hassentein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollen és aeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdasági ügynökök is. József, 14. sz. a. Bályg-díj, külön minden igtatás után 30 ujkr.

Wagner Richárd.

Wagner Richárd Vilmos, a jelenkor egyik lángelméjü zeneköltője, 1813. május 22-én Lipszében született. Atyja városi hivatalnok volt, s fia születését alig félévvel élte túl. Édes anyja csakhamar újra férjhez ment Geyer Lajoshoz, ki festő és színész volt egyszermind s a család Drezdába költözött. Alig lett 7 éves, s már mostoha atyját is elvesztette, s újra támasz és vezető nélkül maradt a világban.

Kilenc éves korában a drezdai iskolába adták, s itt kezdett gymnásiumi tanulmányait szülővárosában, Lipszében folytatta és végezte be. Gyermekkorában kitűntek művészi hajlamai. Eleinte festő akart lenni, de a rajzolás technikájának alapos megtanulásához nem sok türelmet tanusított. Az első mélyebb benyomást Weber híres dalműve: a „Bűvös vadász” tette lelkére. Zenéhez fogott, noha még csak melleleg űzte, s a görög- és latinnyelv, a mythologia és az ókor történelme képeztek tanulmányai főtárgyát. A költői téren is megpróbálta erejét; tanultársai a tizenegy éves fiút, már mint nagy tehetséget bánták, nehány sikerült alkalmi költeményt szerzett, s még az iskolában lefordítá Homér „Odyssea”-jának tizenkét könyvét, s megtanult angolul, csakhogy Shakspeare eredetiben olvashassa, Shakspeare eszményképe lett, s „Hamlet”-je és „Lear”-je után egy öt felvonásos szomorujátékhoz kezdett, melyen két évig dolgozott, s csekély zenei ismerete dacára zenekísérettel is szerzett hozzá. Ekközben végre elhatározta, hogy egészen a zeneművészeti pályára szenteli magát. Családjával e miatt sok küzdelmet kellett kiállania, mert a tudományok mivelésével többé nem sokat gondolt. Mindazáltal tizennyolcz éves korában a lipcei egyetem hallgatói sorába lépett, hogy némi bölcsészeti és széptani ismereteket tegyen szert. Egyszermind, jókor belátván, hogy előhaladására a zenei pályán, rendszeres és alapos tanulmányt kell szereznie: e végett a szakjában jeles Weinlig Ti-

vadarhoz, a lipcei „Tamás-iskola” énekvezéréhez ment tanulni. Különböző nagyobb művek szerzéséhez fogott, nevezetesen irt egy symphoniát, melyet a lipcei híres „Gewandhaus” hangversenyekben sikerrel adtak elő. Ezután következett egy nyitánya, s „A menyegző”, „Tündérek”, mű dalművei, melyek azonban nem kerültek színre. Ezekhez, valamint minden későbbi műveivel a szöveget is maga készítette. Wagner nemcsak zenész, de költő is, s a drámai és zenei elemek összeforrának műveiben. 1834-ben, mint 24 éves ifju a magdeburgi színház zene-

nösült, s egy évig az életgondok annyira igénybe vették, hogy az angol hymnuszhoz: a „Rule Britaniá”-hoz szerzett nyitányon kívül semmit sem dolgozott. 1837-ben a rigai színházhoz hívták meg. Ott kezdett „Rienzi” tragikus dalművéhez; Bulwer hasoncímű regényét olvasván, támadt föl benne az eszme, hogy az utolsó római tribunnust egy nagy opera hőisévé emelje. Két év mulva rigai szerződése lejárván, régi vágya erőt vett rajta, s nejevel Párisba indult. Egy vitorlás kereskedőhöz ajrá szálltak, s utköben háromszor állották ki a hajótörés félelmeit. A tengeri vihar, a regényes norvégiai partok s a matrózoktól hallott csodás néprege mély benyomást tettek élénk képzelődésére; szüntelen előtte lebegett a „Repülő hollandi” mesés alakja, mit aztán dalművé dolgozott ki.

WAGNER RICHÁRD.

Párisban nehéz körülmények közt élt, fényes tervei közül semmi sem valósult, s gondok és nélkülözések közt végezte be „Rienzi”-jét s a „Repülő hollandi”-t. Meyerbeer ajánlatára az utóbbi a berlini, „Rienzi”-t a drezdai udvari színház fogadta el előadásra. Wagner oda hagyta Párist, hol annyi küzdelme volt, s Drezdába sietett, személyesen kieszközölni dalműve színrehozatalát. 1843-ban adták először „Rienzi”-t, mely rendkívüli sikert aratott, s Wagner száz udvari karnagygyá lón kinevezve. „Repülő hollandi”-ja még nagyobb tetszésben részesült, s a művész élete mind kedvezőbb fordulatot vett.

Drezdában készítette el „Tannhäuser” dalművét, s választan a „Lohengrin”-t. A „Tannhäuser” 1845-ben került először színre s ez volt első dalműve, melyet a drezdai színpadon kívül több helyt is, és szép sikerrel előadtak.

A bekövetkezett politikai mozgalmakban tevékeny részt vett, s 1849-ben menekülnie kellett. Ekkor ismerkedett meg Liszt-tel Weimarban, s neki köszönheti, hogy bántódás nélkül juthatott Párisba.

igazgatója lett. Hamar kivivott független állását könnyelmű életre használta föl, melynek folytonos pénzsüksége és zaklató kötelezettségek lettek következményei. Merész terveken törte fejét, hogy kedvezőtlen helyzetéből menekülhessen. Nehány sikertelen lépés után, Königsbergbe ment, s az ottani színház karmesteri állását elnyerte. Itt 1836-öszen meg-